

Студија о процени утицаја на животну средину Пројекта изградње миксера за производњу гуме фабричког комплекса Linglong са пратећим инфраструктурним објектима на КП 19249, КО Зрењанин I

-ОДГОВОРИ ОБРАЂИВАЧА-

на достављена мишљења / питања заинтересоване јавности

<i>Заинтересована страна</i>	Добривоје Милосављевић (бр. 84)
<i>Адреса</i>	Љубомира Ковачевића 2/22, 26000 Панчево
<i>Датум предаје мишљења</i>	22.02.2021.
<i>Питање/мишљење заинтересоване стране бр.1:</i>	
<p>1. S obzirom na to da je ukupan proizvodni kapacitet svih pogona projektovan za proizvodnju 13,62 miliona pneumatika godišnje, to će podrazumevati svakodnevno dopremanje repromaterijala i pomoćnih sredstava i otpremanje gotovih proizvoda iz fabrike (340 dana godišnje, 24h/dan u 3 smene) isključivo pomoću velikih kamiona-šlepera, koji će zagađivati vazduh izduvnim gasovima i stvarati nesnosnu buku na prilazu fabrici, a imajući u vidu da je na području Specijalnog rezervata prirode "Carska Bara" evidentirano prisustvo 240 vrsta ptica, zbog čega je ovo područje i proglašeno za Ramsarsko područje tj. upisano je u UNESCO listu močvarnih područja od međunarodnog značaja (što se navodi i na 44.strani Studije u poglavlju 2.6.2 Fauna), opravdano se postavlja pitanje ugrožavanja postojećeg višegodišnjeg uspostavljenog eko sistema.</p> <p>S tim u vezi, imamo dva pitanja:</p> <p>a) Šta nameravate da učinite da do toga ne dođe odnosno na osnovu čega se procenjuje da navedenih 240 vrsta ptica koje spadaju u pokretljive vrste (od kojih 207 vrsta pripada strogo zaštićenim vrstama prema Pravilniku o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i glijiva) neće oterati buka više stotina kamiona, koji će svakodnevno dolaziti i odlaziti iz fabrike guma?</p> <p>b) Da li planirate da se povežete sa udruženjima građanima na teritoriji grada Zrenjanina koja se bave zaštitom životne sredine, formirate odgovarajuće stručno-ekološke timove i u saradnji sa njima pratite da li je došlo do ugrožavanja postojećeg višegodišnjeg uspostavljenog eko sistema, a zatim o tome redovno izveštavate javnost?</p>	
<i>Одговор обрађивача Студије:</i>	
<p>а) Крајњи рубни делови СРП „Царска Бара“ се налазе на преко 2км од граница предметног комплекса на којима се очекује генерисање највеће буке од транспортних средстава. За транспорт ће се користити савремени камиони које покрећу мотори емисионе класе ЕУРО 6 и којима је омогућено да је утицај од изазивање неугодности генерисаном буком и емисијом издувних гасова од транспортних средстава смањен на најмању могућу меру, које су иначе и прописане емисионом класом примењивом у ЕУ. Бука од транспортних средстава се генерише на отвореном простору и па ниво буке експоненцијално опада са удаљавањем од извора.</p> <p>б) Повезивање инвеститора са удружењима грађана из града Зрењанина не представља законску обавезу па као такво није разматрано ни прописано мерама наведеним у Студији. Овај вид сарадње између инвеститора и локалних удружења се може посматрати као вид добре праксе управљања индустријским комплексом и искључиво зависи од односа које ће формирати појединачна удружења и инвеститор у будућности и током рада индустријског комплекса. Обавезе извештавања надлежних органа (Агенције за заштиту животне средине) су прописане Законом о заштити животне средине и појединачним подзаконским актима, и укључене су у Студију за сваки аспект засебно, као и обавеза извештавања за Локални регистар извора загађивања којим управља локална самоуправа града Зрењанина</p>	
<i>Питање/мишљење заинтересоване стране бр.2:</i>	

2. Imajući u vidu da se "Najbliže stambene jedinice predmetnoj lokaciji nalaze u seoskim delovima Ečka, na oko 700m južno od granica predmetne radne zone, izgrađeni kao objekti namenjeni za stambenu gradnju" (14.strani Studije, 1.pasus), obrazložite nam detaljno:
- a) na koji način ćete meriti emisije neprijatnih mirisa u vazduh iz fabrike guma,
  - b) koliki će biti stepen zagađenja vazduha izduvnim gasovima preko 100 velikih kamiona-šlepers dnevno, koji će stvarati i nesnosnu buku na prilazu fabrici,
  - v) da li postoji mogućnost ugrožavanja zdravlja ljudi, a posebno onih sa respiratornim problemima, prilikom ispuštanja zagađujućih čestica iz planirane fabrike guma i
  - g) da li će postojati mogućnost automatskog uzbunjivanja zaposlenih u neposrednoj blizini radne zone "Jugoistok" kao i okolnog stanovništva u slučaju štetnih emisija u vazduhu prouzrokovanih planiranim ukupnim proizvodnim kapacitetom fabrike ?

Одговор обрађивача Студије:

- a) Није предвиђено да се врши мерење непријатних мириса јер не постоји национална регулатива која уређује овај аспект нити постоје граничне вредности са којима би се поредили измерени резултати а не постоје ни лабораторије које су опремљене и акредитоване а оваква мерења. У сваком случају, пројектованим методама и системима третмана емисија у ваздух омогућиће се смањење концентracија угљоводоника који су главни узрочници непријатних мириса, а тиме и сама редукција непријатних мириса.
- б) За транспорт ће се користити савремени камиони које покрећу мотори емисионе класе ЕУРО 6 тако да је утицај на квалитет ваздух од транспортних средстава смањен на најмању могућу меру.
- в) Емисије у ваздух би могле да имају негативан утицај на здравље људи, али имајући у виду да ће емисије из свих емитера бити испод прописаних граничних вредности, утицај је сведен на минимум. Како је прописано Законом о заштити животне средине, оптерећење животне средине представља појединачни или збирни утицај активности на животну средину које се може изразити као дозвољено уколико је у оквиру граничних вредности. Такође, Закон прописује и заштиту ваздуха која се остварује, између осталог, смањењем загађивања ваздуха загађујућим материјама испод прописаних граничних вредности. Имајући у виду да је за предметни пројекта предвиђено испуштање емисија само испод прописаних граничних вредности, може се констатовати да нема негативног утицаја по живи свет укључујући и здравље људи. Поред тога, удаљеност осетљивих рецептора од индустријског комплекса и смер дувања доминантних ветрова имају повољан ефекат на елиминисање утицаја на здравље људи.
- г) Нису планиране мере аутоматског уzbуњивања нити се реализацијом предметног пројекта очекује потреба за имплементацијом оваквих мера. Могућност аутоматског уzbуњивања запослених у непосредном окружењу будућег индустријског комплекса не представља законску обавезу и као таква није предвиђена овом Студијом. Није јасно и на који вид уzbуњивања се мислило у питању тј. на уzbуњивања услед чега. Унутар предметног индустријског комплекса не постоје складишни капацитети опасних хемикалија и сировина код којих би услед акцидената постојала могућност наглог и критичног угрожавања квалитета ваздуха, што је и обрађено тачком 7. Студије.

Питање/мишљење заинтересоване стране бр.3:

3. Како је на 94. страни Студије наведено: "имајући у виду да на предмелном подручју није обезбеђено снабдевање водом, предвиђа се прикључење на градску водовodну мрежу повезивањем на систем радне зоне "Југоисток 1" на северу. С обзиром на чињеницу да ЈКП "Водовод и канализација" често није у стању да обезбеди одговарајући притисак у водовodним цевима, посебно у зградama и рубним деловима града, и да је у наредном периоду због недостатка довољне количине воде за становништво потребно ископати четiri нова бунара и обезбедити велики број pumpи за воду, детаљно нам одговорите на једноставно питање: Како ће се прикључивање овог гигантског постројења на постојећу градску водовodну мрежу одразити на водоснабдевање становништва града Зренјанина и околних насељених места, ако извесно нема довољно воде за потребе грађана Зренјанина ?

Одговор обрађивача Студије:

На основу Услови за пројектовање и прикључење Објекта миксера за производњу гуме фабричког комплекса Линг Лонг са пратећом инфраструктуром, који су добијени од стране ЈКП „Водовод и канализација“ Зрењанин 02.07.2020. у оквиру обједињене процедуре исходавања услова од надлежних органа, и који су приложени уз Студију, предвиђено је Прикључење на јавну водоводну мрежу града Зрењанина. Овим условима прописано је прикључење на водоводну мрежу (начин, инсталације, пречници, материјали, шахтови, итд.). Идејним решењем је предвиђени максимални захтев за водоснабдевањем будућег комплекса од 64 литара у секунди, односно на основу захтеваних 4.655 кубних метара на дан долази се до просечних око 54 литара у секунди. Како се наводи у условима издатим од ЈКП-а, пропусна моћ ценовода хидрауличног пречника Ø350 mm са којег се снабдева водом РЗ Југоисток I и даље РЗ Југоисток II, насеља Ечка, Стајићево, итд. у оптималним условима рада је 20–90 l/s. ЈКП није предвидео никакве додатне услове или ограничења у снабдевању комплекса водом у издатим условима.

У сваком случају и у циљу обезбеђивања нормалног и несметаног производног процеса, инвеститор ће размотрити и инвестирање у сопствено водоснабдевање изградњом/бушењем бунара, поштујући законске одредбе прописане релевантном законском регулативом која уређује област хидрогеолошких истраживања и експлоатације подземних вода. Поштовањем законских прописа из области геолошких и хидрогеолошких истраживања, обезбеђује се експлоатација подземних вода у режиму који не утиче негативно на статус подземних вода, пре свега на квантитативни статус, јер се детаљним истраживањима врше овера резерви које се могу експлоатисати а без негативног утицаја на водоносни слој(еве).

Питање/мишљење заинтересоване стране бр.4

4. На 52. страни Студије у поглављу 2.10.3. Електроенергетска инфраструктура у 3. пасусу је наведено: "Основна карактеристика свих делова електроенергетског система је изразита технолошка zastarelost, као и тренутно забринјавујуће и дугорочно неприхватљиво технолошко стање за становишта заштите животне средине".
- Имајући у виду горе наведено:
- Детаљно нам објасните шта грађани Зрењанина могу очекивати од фабрике гума са становишта заштите животне средине, уколико су сви делови електроенергетског система изразито технолошки zastareli и уколико је забринјавујуће и дугорочно неприхватљиво технолошко стање?
  - На који начин намеравате да превазидете наведене проблеме, јер то није образложено у Студији?

Одговор обрађивача Студије:

Наведена констатација из Студије се тиче и описује стање електроенергетског система у општини и окружењу генерално, и као таква је приказана у оквиру поглавља 2.10. Приказ постојећих привредних и стамбених објеката и објекти инфраструктуре и супраструктуре, Тачка 2.10.3. Електроенергетска инфраструктура, и не односи се на системе који ће се користити у будућем индустријском комплексу. Такође, у истој тачки се наводи да постојећа електродистрибутивна мрежа није намењена за напајање будућег конзума у обухвату Плана као и да за потребе напајања ове али и суседних радних зона треба изградити нове напојне трафостанице одговарајућих капацитета.

Питање/мишљење заинтересоване стране бр.5

5. Na 143.strani Studije je navedeno: "Glavnu opasnost u proizvodnim pogonima predstavljaju potencijalni požari čiji efektni mogu biti toplotno zračenje i toksičnost produkata sagorevanja, sa potencijalno smrtnim ishodom po ljude, negativnim uticajem na životnu sredinu usled emisije u vazduh produkata sagorevanja (suspedovane materije, SOx, NOx, CO, čađ i pepeo) ".

očetkom avgusta u glavnom gradu Libana, Bejrutu, dogodila se stravična eksplozija lučkog skladišta u kojem se nalazilo 2.700 tona veoma zapaljivog amonijum-nitrata, pri čemu je život izgubilo više od 150, a povređeno preko 5.000 ljudi. Ovaj događaj obavezuje sve kompanije da dodatnu pažnju posvete bezbednosti i zdravlju ljudi i uticaju na životnu sredinu, pa s tim u vezi postavljamo sledeća pitanja.

a) Kakve mere protivpožarne zaštite i bezbednosti i zdravlja na radu za zaposlene ćete preduzeti da ne dođe do smrtnih ishoda po ljude kao i negativnog uticaja na životnu sredinu usled emisije u vazduh produkata sagorevanja?

b) Imajući u vidu da je navedenim činjenicama građanima Zrenjanina jasno stavljeno do znanja šta ih sve može očekivati u vezi rada fabrike guma, odgovorite nam da li će proizvodni proces uticati i kako na kvalitet vazduha odnosno da li će se doći do zagađenja vazduha i kakvog?

v) Na koji način planirate da vršite merenja emisije eventualnih neprijatnih mirisa i zagađujućih čestica u vazduh produkata sagorevanja (suspedovane materije, SOx, NOx, CO, čađ i pepeo)?

g) Gde će tačno biti postavljena mera mesta sa senzorima za detekciju potencijalnih neprijatnih mirisa i opasnih supstanci u vazduhu i na koji način će građani to moći javno, blagovremeno i transparentno da kontrolišu?

Одговор обрађивача Студије:

a) Није релевантно поредити фабрике изграђене у различитим земљама, колико год биле сличне или финансиране од стране истог инвеститора, јер је питање колико су упоредиви закони две различите земље којима се прописују услови пројектовања заштите од пожара а пре свега безбедног постављања објеката. Приликом пројектовања овог пројекта, поштују се правила пројектовања прописана у Републици Србији, укључујући и регулативу која дефинише заштиту од пожара (закони, уредбе, правилници) у складу са наменом објеката и примењеном технологијом, а за одређене објекте се израђују и засебни делови пројектне документације којима се дефинише безбедно постављање и они су предмет одобрења тј. сагласности надлежних органа МУП-а. У сваком случају, инвеститору није у интересу да инвестира у пројекат који може бити лако пожарно угрожен. У односу на намену и величину објеката а поштујући важеће прописе заштите од пожара, предвиђено је постављање унутрашње хидрантске мреже капацитета 3x2,5 l/s, као и спољашње капацитета 7x5 l/s тј. укупно 42,5 l/s. Поред тога, у тачки 7.2. Студије је извршена процена ризика од удеса, укључујући удес услед пожара, при чему је применом матрице квантификовања ризика, ризик од пожара процењен као мали. Делом пројектне документације која прописује заштиту од пожара у предметним објектима миксера, извршена је процена опасности од пожара, извршена подела објекта на пожарне секторе, дефинисани евакуациони путеви, приказане инсталације за аутоматско откривање и дојаву пожара, приказане стабилне инсталације за гашење пожара, мобилна опрема за гашење пожара, итд. У свим објектима миксерска обрађених овом Студијом, осим чилерских постројења, предвиђена је уградња инсталација аутоматске дојаве пожара док је за објекте БО 002 – Намешавање сировина за РСР, БО 003 – Складиште сировина, и БО 005 – Намешавање сировина за ТВР, предвиђена је и уградња стабилних аутоматских инсталација за гашење пожара водом - спринклер система. Такође, Студија дефинише и све мере превенције, приправности и реаговања на удес, укључујући и пожар.

б) Тачком 3.5 Студије детаљно су приказани сви емитери у ваздух и све супстанце емитоване у ваздух из предметних објеката, као и пројектовани системи смањења концентрација емитованих супстанци. Тачком 3.6 Студије детаљно су описани системи третмана емисија у ваздух који су предвиђени пројектом, карактеристике и ефикасност предвиђених система. Тачком 6.2 су описани утицаји који се очекују током рада пројекта, дефинисани на основу емитованих полутаната, система за третман емисија и ефикасности ових система, и извршено

поређење са прописаним граничним вредностима.

в) Имајући у виду да се у оквиру објекта миксера не планирају инсталације за сагоревање како је то дефинисао Уредбом о о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање (Сл. гласник РС бр. 6/2016), мониторинг емисија у ваздух услед сагоревања је детаљно обрађен у Студији о процени утицаја објекта за производњу пнеуматика и пратеће инфраструктуре, која је добила сагласност надлежног органа Градске Управе града Зрењанина 01. октобра 2020. године, Решењем бр. IV-08-04-501-78. Мониторинг емисија у ваздух из објекта миксера је прецизно приказан тачком 9.3.1 Студије. Није предвиђено да се врши мерење непријатних мириса јер не постоји национална регулатива која уређује овај аспект нити постоје граничне вредности са којима би се поредили измерени резултати а не постоје ни лабораторије које су опремљене и акредитоване а оваква мерења. У сваком случају, пројектованим методама и системима третмана емисија у ваздух омогућиће се смањење концентрација угљоводоника који су главни узрочници непријатних мириса, а тиме и сама редукција непријатних мириса.

г) Као што је овде напоменуто, није планирано осматрање тј. мерење непријатних мириса. На простору општине Зрењанин постоје 3 мерне станице за континуално праћење квалитета ваздуха, од чега су две у самом граду и једна у насељу Елемир, и нису предвиђени нити захтеване додатне мерне станице за осматрање квалитета ваздуха.

Питање/мишљење заинтересоване стране бр.6

Na osnovu svega navedenog, smatramo da izrađivač studije nije u potpunosti analizirao sve parametre u Studiji i eliminisao najvažnije rizike po zdravlje stanovništva i životnu sredinu u pogledu obima i kvaliteta.

S obzirom na to da odluka Tehničke komisije mora biti usmerena na interes javnosti, to znači da se Studija o proceni uticaja na životnu sredinu MORA OBAVEZNO izraditi kao celina, a da se zahtev podneli Gradskoj upravi grada Zrenjanina mora odbaciti jer se nosilac projekta Linglong u isto vreme obratio Pokrajinskom sekretarijatu za urbanizam i zaštitu životne sredine i podneo Zahtev za odobrenje o potrebi izrade druge Studije o proceni uticaja na životnu sredinu projekta izgradnje miksera za proizvodnju gume svog fabričkog kompleksa, odnosno da ovom Studijom o kojoj se izjašnjavamo nije obuhvaćeno celo postrojenje.

Одговор обрађивача Студије:

Намера Инвеститора је да цео фабрички комплекс буде изграђен у три фазе, које представљају засебне технолошке и логичке целине. Сходно важећем Закону о планирању и изградњи, Носиоцу пројекта је омогућена фазно пројектовање и изградња објекта на локацији. Начин на који се одређује надлежност за процес прибављања услова, сагласности и дозвола је дефинисан важећим Законом о планирању и изградњи, и предвиђа посебно одређивање надлежности за сваки објекат на локацији током изградње фабричког комплекса.

На основу Члана 2. тачка 20г. важећег Закона о планирању и изградњи јасно је прописано следеће:

20г) привредно-индустријски комплекс представља целину која се састоји од више међусобно повезаних функционалних целина, односно катастарских парцела, које могу имати различиту намену у функцији производних, непроизводних или других привредних делатности, односно производње енергије. Надлежност за издавање аката за градњу у привредно-индустријском комплексу утврђује се појединачно за сваки објекат у оквиру комплекса.

С обзиром на наведену могућност из члана 2. тачка 20г. Закона о планирању и изградњи, Инвеститор је целу изградњу фабричког комплекса поделио на три целине, и то на следећи начин:

1. прва фаза која се односи на формирање слободне зоне (има две подфазе), обухвата изградњу објекта који немају утицај на животну средину (управна зграда, портирнице,

- центар за рекреацију запослених, итд.) и који су ослобођени израде Студије;
2. друга фаза која се односи на израду пнеуматика (има 10 подфаза), и односи се на објекте који су обухваћени овом Студијом; и
  3. трећа фаза која се односи на прераду каучука и обухвата објекте за намешавање сировина (миксерска постројења).

Прва и друга фаза су у надлежности локалне самоуправе Града Зрењанина, обзиром да чланом 133 објекти који потпадају под предмет грађевинске дозволе нису означени као објекти чија је надлежност Министарство (Покрајински секретаријат) за грађевинарство, саобраћај и инфраструктуру, док је трећа фаза, фаза прераде каучука дефинисана као процес за чију надлежност се предвиђа покрајински секретаријат.

Обзиром на обим пројектне документације и на процедуру обезбеђења неопходних услова, сагласности и дозвола, динамика изградње комплекса је сходно томе и организована. Сходно томе, кумулативни утицај целокупног комплекса приказан је овом Студијом о процени утицаја треће фазе (миксерска постројења).

Dragan Kovačević, direktor
ENACTA DOO BEOGRAD-VRAČAR